№ 83
GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 17. PAZDZIERNIKA 1797 R. WE WTOREK.

Z Wiednia 7 Października.

Gazeta dworſka nic nie donosząc o negocyacyi w *Udine* to tylko pod artykułem z *Gorycyi* d. 29 Września zawiera, że woyſka Cesarſkie márszeruiące ku granicom Karnioli i Fryolu odebrały rozkaz dniem wprzody nietylko zatrzymania się ale nawet powrocenia do dawnych ſtanowiſk. Kwatera także głowna z *Gorycyi* do *Leybach* cofniona zoſtała.

Cesarz JMść Hrabiego *Metternich-Winneburg* mianował Posłem swym pełnomocnym na kongres pokoiu Rzeszy Niemieckiey.

Jnne gazety i wiadomości prywatne donoszą.

„Woyſka rezerwowe w Czechach ſtoiące, to ieſt czwarte bataliony regimentow, doſtały rozkaz marszerowania ku *Renowi*, z *Wiednia* także wiele woyſkowych do granic Włoſkich posłano.

Hrabia *Orlandini* od korpusu Indzynierow przybył tu z wielu pismami z *Udine*. Publiczność mniema, że to ieſt protokuł negocyacyi o pokoy. — Gen: *Mack* poiechał znowu do woyſka na granicy *Fryolu* ſtoiącego.

Wiele osob ktorym interessa polityczne przez związki ich z gabinetem naszym bardziey być mogą wiadome, zapewniaią, że podpisanie pokoiu wkrotce naſtąpi; iż Cesarz *ultimatum* Rzplitey Francuzkiey z małemi bardzo modyfikacyami przyiął, i że wysłano kuryera do *Paryża* w tym interessie. Jeżeli Dyrektoryat na to iako się spodziewamy przyſtanie, wtenczas Hrabia *Cobenzl* będący w *Gorycyi* poiedzie do *Udine*, dla podpisania pokoiu. — Gener: *Buonaparte* zezwolił na wſtrzymanie krokow nieprzyiacielſkich aż do d. 22 Paźdz:, to ieſt czasu w ktorym kuryer z oſtateczną odpowiedzią Dyrektoryatu będzie mogł powrocić. Przed dniem więc 22 Październ: podpisanie pokoiu ieſt spodziewane.

Z Londynu 25 Września.

Kuryer gabinetowy P. *Viek* oſtatniey soboty rano z depeszami z *Dover* do *Calais* popłynął i zapewnić możemy, że mimo nagłego zerwania negocyacyi w *Lille* i rozkazu danego Lordowi *Malmesbury* do opuszczenia Francyi, Miniſtrowie nasi poſtanowili przekonać całą Europe o swey chęci zawarcia pokoiu i odnowienia w innym kształcie negocyacyi, dla tego kuryerowi rozkazano, że ieżeli Francuzkich Kommissarzy w *Lille* nie zaſtanie, ma za niemi do *Paryża* poiechać i oſtateczną decyzyą naszego dworu na *ultimatum* Dyrektoryatu oddać. Aczkolwiek zdaie się, że Miniſterium nasze przez krok, takowy za wiele z swoiey ſtrony uczyniło, widziemy iednak iaśnie, że nie było innego sposobu do traktowania po odesłaniu niespodziewanym naszych pełnomocnikow, a procz tego Ob: *Treilhard* zapewnił ich, że mu miło będzie widzieć w *Lille* Lorda *Malmesbury* z nowemi inſtrukcyami. Promień ten nadziei, że może ieszcze przyidzie do pokoiu sprawił, że papiery nasze z 47 do 50 zyſkały w kredycie i mimo oſtatniey proklamacyi Dyrektoryatu samą tylko

L.

woyną zagrażaiącey, Gabinet nasz ogłoszeniem deklaracyi swoiey wſtrzymał się.

Rząd odebrał depesze od P. *Eden* z *Wiednia*, iako też od P. *Robert Walpole* Posła naszego w *Lizbonie*. Woyſko nasze ſtoi tylko 8. mil Angielſkich od rzeczonego miaſta i wkrotce ieſt z powrotem do Anglii spodziewane. — Słychać, że Admirał Lord *S. Vincent* będzie przymuszony do powrocenia z flottą dla iey naprawy, gdyż ſtosownie do pokoiu zawartego między Rzepltą Francuzką i Portugalią o krętom naszym w liczbie tylko 6 wolno ieſt w *Lizbonie* znaydować się. — Jnni przeciwnie utrzymuią, że General nasz *Stuart* maiący do Anglii powrocić, zoſtanie ieszcze w Portugalii, a Poseł nasz ma Krolowey oświadczyć, że ieżeli ratyfikować będzie traktat pokoiu z Francyą, W. Brytania uważać to będzie iako wypowiedzenie woyny i ſtosownie do tego poſtępować zacznie. — Parlament dopiero się w Liſtopadzie zacznie, gdyż na oſtatnich iego posiedzeniach, pozwolone miniſtrowi summy, na rok teraźnieyszy zupełnie wyſtarczą. Słychać, że P. *Pitt* ma proiekt gdyby woyna dłużey trwać miała, taxy kraiowe na lat 20 sprzedać za 40 millionow funtow (1,600 milionow zł: Pol:) przez co zaciągania nowey pożyczki i nowych tax uchroni się.

Wiadomo ieſt, że członki oppozycyi krotko przed oſtatnim zalimitowaniem parlamentu, zupełnie się z niego oddaliły, teraz słychać, że myślą do niego powrocić, a to w tym celu. Chcą uważać dokładnie rapport miniſtra maiący być zdany w Parlamencie, względem ſtanu teraźnieyszego kraiu i potrzeby mniemaney prowadzenia ieszcze woyny. Jeżeli nie będzie mogł dowieść widocznie, że zerwanie negocyacyi Lorda *Malmesbury* zbytecznym kondycyom od Dyrektoryatu podanym przypisywać należy, w tenczas żądać będą i popierać wszelkiemi sposobami, udzielenia izbie papierow tyczących się negocyacyi. Gdyby zaś partya miniſteryalna iak zazwyczay przemogła, to oppozycya znowu oddali się, nie chcąc być więcey miniſtrowi w niczym na przeszkodzie.

Kap: *Pierpoint* kommenderuiący fregatą *Naiade* przybył z depeszami od Admirała *Duncan* zawsze na morzu połnocnym krążącego. Ze zaś pomieniona fregata w czasie nawałności maszty utraciła, przeto na iey mieysce liniowy okręt *Powerfuil* o 74 armatach z *Portsmouth* do flotty Adm: *Duncan* popłynął.

W Niedziele wieczorem przybył tu Francuzki officer w towarzyſtwie 2 innych osob z liſtami do naszego rządu. Wielu zaczeło się domyślać, że są w interessie pokoiu przysłani, lecz to ieſt nie pewna.

W *Dover* i *Calais* znayduią się 2 neutralne pocztowe okręty. — Wiadomość iakoby Francuzi na wszyſtkie okręty embargo włożyli nie potwierdziła się ieszcze.

Z liſtu pisanego z *Gibraltaru* okazuie się, że H'szpani wielkie robią przygotowania do attaku tey twierdzy. — Generałowie *Grey*, *Bruce* &c. kazali ſtrzelać nie dawno z armat będących w bateryach usypanych od *Hyoe* do *Dungeness* dla zobaczenia iakiby ſkutek sprawiły, gdyby nieprzyiaciel chciał w tey okolicy wyladować. — Hollenderſki kaper *le Brave* i Francuzki *le Neptun* zabrane zoſtały. — Żydzi tuteysi wielką liczbę prawdziwych Hiszpańkich talarow, lecz pod fałszywym ſtęplem wydali w cyrkulacyą. Przez ten nowy handel, względem ktorego żadnych praw nie masz, publiczność ſtraciła iuż do 15,000 funtow (600,000 zł: Pol:) Przełożono to rządowi i Dyrektorom banku, lecz ieszcze temu nie zapobieżono.

W Irlandyi 27 osob z znacznych familii i maiętnych o zdradę kraiu sądownie przekonano. W *Cork* 4 rozstrzelano żołnierzy za sprzyianie konfederatom. — *Bantry* gdzie Francuzi ostatnią razą wylądowali umocnione zostało.

Sąd w *Old Bayley* znowu się zaczął, przyprowadzono do niego między innemi iedną osobe zostaiącą w więzieniu, ktora w pośrzod samego miasta miała sklep z pończochami, a zatrudniała się handlem fałszywych pieniędzy, dosyłanych iey wozami od fabrykantow po prowincyach będących. Sąd ią na transportacyą skazał.

W *Kinross* w Szkocyi nowe zamięszania z powodu Aktu Milicyi wybuchnęły. Xiążęciu *Athol* pogrożono zburzeniem domu, gdyby chciał przyprowadzać do skutku akt wspomniony.

Kontr-Admirał *Nelson*, ktory iako wiadomo rękę prawą utracił w czasie wyprawy do *Teneryffy*, na wiosne będzie znowu służył pod kommendą Lorda *S. Vincent.* — Po powrocie Lorda *Malmesbury* 6. regimentow do *S. Domingo* przeznaczonych kontr ordynans odebrało. — Znany Hrabia *Zenobio* wygnany dawniey z Anglii, iest teraz członkiem minicypalności Weneckiey. — Wielka flotta pod kommendą Lorda *Bridport* z *Torbay* wyszła pod żagle, konwoiuiąc flotty kupieckie przeznaczone do Indyow wschodnich, do *Hallifax*, *Newfoundland* &c. z ktoremi razem aż na pewną wysokość morza popłynie. — Zamięszanie na okręcie woiennym *the Triumphaut* przez męstwo Kapitana i pierwszego Porucznika iuż się ukończyło. 4 ludzi miało bydź ukaranych, maytkowie sprzeciwiali się temu, lecz wspomnieni dway officerowie z dobytemi szpadami przy wierney pomocy żołnierzy okrętowych poskromili buntownikow. — W *Tower* pracuią usilnie nad wygotowaniem znaczney liczby, małey strzelby, przeznaczoney do Portugalii. — Wiele także batow kanonierskich w rożnych portach rząd budować kazał.

Hrabstwo *Stirling* w Szkocyi podało Krolowi prozbę na pismie w bardzo mocnych wyrazach, przeciw aktowi milicyi.

Z Paryża 28 Września.

François (*de Neufchateau*) będąc ieszcze Ministrem wewnętrznym przesłał do Professorow i Bibliotekarzow w Szkołach centralnych odezwę, z ktorey w krotkiey treści następuiące wyimuiemy myśli.

Dopełniacie iednego z pierwszych i nayświętszych w społeczności obowiązkow. Narod powierzył wam swą nadzieie. Dzieci nasze, pod waszym okiem odprawić maią nowicyat życia i wolności. Wy to między nami gust do nauk i prac użytecznych uwieczniać, pokolenia następne dla Rzpltey ukształcać, a potomności w dziedzictwie oswiecenie i cnoty zostawić powinniście. Rodzay ludzki otrzymał od natury zdolność doskonalenia się, waszą iest powinnością przykładać się do tego iak naytroskliwiey. Spodziewam się, iż drżącym krokiem po śladach zastarzałych nałogow czołgać się nie będziecie, porzucicie nieforemne plany i niedokładne metody dawniey znane; lecz pragnąc formować uczniow godnych was, pałać będziecie chęcią zostawienia sukcessorom waszym wzorow do uczenia, tak iako sprawny artysta stara się wydoskonalić narzędzia, ktorych używa i zostawić tym, ktorzy po nim nastąpią, sposoby do przewyższenia go.

Wy tylko dać możecie szkołom publicznym owe dzieła elementarne, ktorych potrzeba, powszechnie iest uznana. Nayrozumnieysze teorye praktyce waszey ustąpić muszą. Stosuiąc rozmyślania wasze z doświadczeniem, znaleść możecie

sposoby naypewnieysze do wzbogacenia społeczności talentami bardziey rozwiiającemi się, oświeceneniem bardziey rozszerzaiącym się i cnotami bardziey jaśnieiącemi.

W dalszym ciągu odezwy znayduią się przeſtrogi względem Ksiąg, względem pism elementarnych, a mianowicie względem sposobu uczenia. Daley Miniſter wzywa Professorow, aby się niezwłocznie zatrudnili ułożeniem pism elementarnych, ktore pod roztrząśnienie Inſtytutu Narodowego, tego to przysięgłego zwierżchnika edukacyi w Rzpltey Francuzkiey, maią być podane. Naymilszym dla mnie dniem w życiu moim (słowa są Miniſtra) będzie ten, w ktorym po przyięciu pracy waszey od Inſtytutu i wyznaczeniu dla was nadgrod, chwałę waszą będę mogł ogłosić. Uważam was, iako dobroczyńcow dzieciństwa i młodości, zatrudnionych tworzeniem ludzi swiatłych, polorem umieiętności i kunsztow, iako też wpaianiem w serca i umysły mnoſtwa uczniow, wolności i świętego do oyczyzny przywiązania. W tey to, że tak powiem, formie, ukształcicie Rzplitę.

Jedno wam ieszcze bardzo ważne uczynić muszę przełożenie i wezwać was, abyście się ile możności przykładali do uſkutecznienia planu, ktory od dawnego już czasu ułożyłem, dla dania Francyi *Szkoł pierwiaſtkowych*. Plan ten zdawać się wam będzie rownie łatwym, jak nowym. Chciałbym oszczędzić wydatki na dzieła elementarne i inne książki będące bardziey męczarnią jak nauką dla dzieci. Nie książki dawać im w ręce trzeba, ale pioro albo ołowek. Na mieysce książek, ktore ich trwożą, nudzą i dręczą, chciałbym wprowadzić karty czyli rysunki wyſtawiaiące pierwsze widoczne elementa czytania, pisania, ortografii, rachunku, wag i miar, miernictwa gruntow, muzyki, moralności &c.

Uczniow chciałbym umieścić na ławkach w ſtopnie iedne nad drugiemi uſtawionych. Nauczyciel takby im wspomnione karty przedſtawiał i tłomaczył, iak w klassach waszych figur geometrycznych dowodzą. („W dalszym ciągu Miniſter zaſtanawia się nad śrzodkami, iakichby użyć można dla ułatwienia i przyprowadzenia do ſkutku tey w uczeniu dzieci bawiącey ich metody, i odezwę swą tak kończy.„

Zasłużmy sobie na chwałe, żeśmy dotrzymali obietnicy artyk: 296 konſtytucyi, ktory przyrzeka wszyſtkim Francuzom nauke *czytania*, *pisania*, *rachuby* i *moralności*. Trzeba uwiecznić konſtytucyą, gruntuiąc ią na rozumie i publicznym wychowaniu. Rzplita chce mieć ludzi, ale aby mieć ludzi, trzeba ich wychować gdy są dziećmi. Mamy wiele dobrych książek, ale po odmianie prawodawstwa i rządu Francuzkiego mniey są przydatne i o lepszych myśleć należy. Po obaleniu przesądow i uſtaw to barbarzyńſkich, to zabobonnych, trzeba odmienić syſtema edukacyi i kierować ią tak, aby utworzyła duch publiczny i cnoty narodowe.

Pracuymy wspolnie obywatele i dla dobra wspołczesnych i dla dobra mogącego naſtąpić, kiedy nas już nie będzie. Przywiążmy do Rzplitey, do cnoty, do dobrych obyczaiow generacyą teraźnieyszą, a ieśli to być może, niech przyszłe pokolenia, więcey nam ieszcze będą winne. Zyimy w teraźnieyszości i w przyszłości. Jeżeli wszyſtko to, co w krotkich życia chwilach, dobrego czyni się, ieſt tylko probą zoſtawioną do wydoſkonalenia czasom naſtępnym, usiłuymy przynaymniey, wſkrzeszaiąc nauki, zoſtawić szkołom wielorakie doświadczenia, oznaczaiące dla potomkow naszych chwalebną

epoke bytu naszego rożniącą nas od ante natow, i oby pierwsi, w nadgrode prac naszych, pamiątce naszey błogosławili. —

(podpis) *François de Neufchateau.*

Tenże minifter będąc obrany członkiem Dyrekteryatu Wykonaw: przesłał do wszyftkich adminiftracyi departamentowych cyrkularz z pożegnaniem, ktory że ieft obszerny treść tylko iego położemy.

Obywatele urzędnicy! Gdy z powodu dnia 18 *Fructidor* powołany ieftem za członka władzy wykonawczey oftatnią iesze ninieyszym liftem okolnym czynię do was odezwę. Wiadomo wam obywatele, iż w dniu tym, reprezentanci wierni Rzeplitey, nie splamili go naymnieyszym krwi rozlewem. Naśladuycie we wszystkim miafto *Paryż*. Zaden z obywatelow iego nie ftanął przy chorągwiach buntowniczych roialiftow, ktorzy podchlebiali sobie znaleść wielką partyą, a sami tylko zoftali. (Daley minifter wyraża wfzyftkie roialiftow podstępy i przegrożki, wspomniał oraz o licznych i niezawodnych dowodach do zniszczenia Rzplitey dążących.) — Zdraycy wzywali konftytucyi aby ią wywrocić, mowili o wolności aby sprowadzić niewole, ale geniusz Rzplitey czuwał dotąd nad iey przeznaczeniem, i gotow ieft zawsze w perzynę ich obrocić.

Donieście ludowi z iaką sztuką kommissarze roialiści knowali swoy spisek. Samowładność ludu służyła im za płaszczyk pod ktorym ukryci, ftarali się mu wydrzeć prawa iego. Przywłaszczywszy sobie władze konftytucyine, chcieli ie zniszczyć, zarażaiąc opinią publiczną rozwiozłością druku, wzywaiąc zemsty emigrantow i fanatyzmu Xięży nieprzyiaznego wolności; obalaiąc częściami ustawy republikanckie; powołuiąc woynę domową w imie ludzkości, zaboystwo nabywcow dobr narodowych w imie sprawiedliwości odnowienia rzezi *S. Bartłomieia* w imie Boga pokoiu &c. &c.

Powiedźcie Francuzom, iż w dniu iednym cały spisek zniszczony zoftał. Możemy teraz wolnieyszym oddychać powietrzem! możemy bez obawy wymawiać słodkie imie obywatela! wspominać ukochaną Rzplite i świętą konftytucyą! Możemy bez niebezpieczeńftwa rozmawiać o dziełach woiennych naszych rycerzy, o ich cnotach i sławie. Wiadomo iak przed d. 18 *Fructidor* szkalowanemi byli; płatni szczekacze wyli zuchwale po ulicach *zbrodnie Buonaparte*; a z katedry świątyni prawa, wyklinano Włofkich narodow wolność.

W wigilią dnia tego ieszcze gadano o fakcyi Orleańfkiey dla ukrycia prawdziwey *Ludwika XVIII.* widzieliście iż obie wypędzone zoftały. Gadali zawsze o terroryzmie i anarchii dla zwrocenia uwagi naszey od terroryzmu sroższego iuż od nich uorganizowanego &c.

Czas ieft wrocić się do republikanckiego porządku i uftaw; wfkrzeszenia ducha publicznego i ożywienia patryotyzmu haniebnie podkopywanego. Nim ciało prawodawcze i rząd użyią do tego śrzodkow nayzdolnieyszych, do was należy obywatele, przekonać Francuzow, iż natura, prawa i obowiązki ich, dawniey w ich sercach wyryła niżeli w księgach napisane były. Nim konftytucya ftaneła, natura powiedziała człowiekowi: „ bądź sprawiedliwym ieśli chcesz sobie zasłużyć na wolność; bądź cnotliwym ieśli iey niechcesz utracić; kochay twoią oyczyznę a prawa iey będą cię zasłaniać. „; Takowym ięzykiem rząd zawsze przemawiać będzie do ludu Francuzkiego. W dalszym ciągu wspomina minister o proklamacyi Dyrektoryatu Wyk: daie niektore przestrogi; wymienia iakie były usiłowania spiskowych, aby zwycza-

ie, prawidła i ustawy demokrackie na da wne formy przekształcić, że iuż nie śmia no używać naypięknieyszego tytułu oby watela, że ięzyk spiskowych ſtał się niewolniczym; imie patryoty znaczyło u nich zbrodniarza i zaboycy. Hymny patryotyczne były dla nich hasłem mordow. Znani ludzie dawniey z pośmiewiſka Nieba i Xięży, ſtali się potym ich apostołami. Ci nawet co się natrząsali z obyczaiow, cnoty i religii, zadawali Francuzom!, że ani cnoty, ani religii, ani moralności nie maią &c.

Staraycie się, aby lud Francuzki unikał zaſtawionych sideł i spuszczał się na siłę i energią rządową. Wolność zasadza się na exekucyi praw, ktore sobie sam nadał. Zachęcaycie literatow, aby czyſta filozofia piorem ich powodowała. Zeby naśladowali wielkich ludzi miłośnikow oyczyzny. *Corneille*, *Moliere* i *Voltaire* czegożby nie byli dokazywali, gdyby na wolney ziemi żyli! Teatra nasze niech się ſtaną szkołą obyczayności i cnot &c. Feſtyny narodowe niech będą od ludu uczęszczane, nie tak na wspaniałości powierzchowney jako raczey na połączeniu serc niech się zasadzaią. Dzień 18 *Fructidor* przywrocił nam Rzyltę. Umiarkowaniem, mądrością, wyobrażeniem czyſtym wolności, rowności i filozofii utwierdzi się tryumf prawdziwych pryncypiow.

Naypierwsze władze dały wam wielki przykład męſtwa, miłości oyczyzny i poświęcenia się. Niech każdy obywatel przykładem się tym zapali! a imie Francuza będzie sławą narodu. To ieſt oſtatnie życzenie Miniſtra, i to ieſt uczucie, ktorym się powodować będę iako Dyrektor &c.

Dyrektoryat W. wydał także odezwę do siedmiu miniſtrow zalecaiąc im, aby kancellarye swoie przeczyścili, aby kazali sobie zdać rapporta o moralności i obywatelſtwie ſkładaiących ie osob i aby poczciwych tylko i utalentowanych patryotow do usługi Rzpltey wezwali.

Liſty naynowsze z Włoch donoszą, że *Buonaparte* wydał rozkaz do wszyſtkich dywizyi woyſka, ażeby były w pogotowiu do marszu. — Słychać, że pokoy zawarty z Krolem Oboyga Sycylii, Sardynią, Toſkanią i Papieżem zerwany będzie, gdyż przeięto korrespondencyą tych mocarstw Włoſkich z dworem Wiedeńſkim, ściągaiącą się do nowey koalicyi przeciw naszey Rzplitey.

Armia pułnocna ma także bydź pod kommendą Gen: *Angereau*. — Stosownie do odezwy Dyrektoryatu tyczącey się przygotowań woiennych. Miniſter *Scherer* wydał rożne rozkazy, — między innemi wszyſtkim officerom w *Paryżu* będącym wciągu 3 dni do armiow wyiechać zalecił pod karą utraty rangi. — Oprocz *Carnota* i *Boissy d'Anglas*, wielu reprezentantow na deportacyą ſkazanych do Szwaycaryi schroniło się, między niemi *Paſtoret* się znayduie.

Przyiechało tu 3ch pełnomocnikow Pułnocney Ameryki dla ułożenia porożnień zaszłych z Francyą. — Spokoyność zupełna trwa ciągle w *Paryżu*. — Między dwoma tylko oddziałami woyſka przyszło w tych dniach do kłotni na polach Elizeyſkich, winnieyszych Dyrektoryat do armii odesłał. — Wszyſtkie nasze woyſka muszą bydź na d. 6. Października jako wiadomo w pogotowiu do marszu. — Oczekuiemy codziennie wiadomości z *Udine*, czyli Cesarz przyiął lub nie, podane mu przez *Buonaparte* ultimatum. W pierwszym razie wodz ten pokoy podpisze. — Gen: *Angereau* ieszcze się tu znayduie. — Reprezentanci z *S. Domingo* zasiedli w tych dniach swe mieysca w ciele prawodawczym.

Należący do nich *Santhonax* ieszcze nie przybył.— Po ukończoney sessyi udali się do Ob: *Truguet* bywszego miniſtra marynarki i oświadczyli mu żal imieniem osad, iż nie ieſt dłużey na urzędzie. — Dyrektoryat pisał do rady ſtarszych, ażeby się chciała zatrudnić deliberacyą w interessach ſkarbowych od Rady 500 dekretem w prawo zamienionych. Od tego iedynie (wyraził Dyrektoryat) zależy przywrocenie kredytu narodowego, polepszenie losu wierzycieli kraiowych i opatrzenie ſkarbu. Dziś ieszcze spodziewany ieſt w radzie tey, rapport od deputacyi do tego wyznaczoney.

Dyrektoryat Wyk: odprawił d. 23 t. m. nadzwyczayną sessyą ktora całe rano trwała, żaden nawet z Miniſtrow nie był na niey przytomny.—Dorozumiewamy się, że chodziło o umowienie śrzodkow do rozpoczęcia kampanii, ieżeli Cesarz ultimatum naszego nie przyimie. — Nowy miniſter wewnętrzny Ob: *Letourneux* iuż tu z *Nantes* przyiechał wraz z Sekretarzem swoim Ob: *Dufeu* bywszym kommendantem gwardyi narodowey w tym mieście i urząd swoy iuż objął.

Rada 500 wyznaczyła deputacyą dla roztrząsania. 1) Jaki gatunek oſtracizmu czyli deportacyi nayzgodnieyszy ieſt z sprawiedliwością. 2) Jakie są sposoby w przypadku niezgody między Dyrektoryatem i ciałem prawodawczym, ażeby konſtytucya w niczym naruszona ani wſtrzymywana nie była. — Wczoray Rada 500 uchwaliła, że w dniu 18 *Fructidor* uroczyſtość narodowa zawsze obchodzona będzie. — Względem odsunienia od urzędow publicznych wszyſtkich dawnych szlachty rada ieszcze deliberuie. — Członkami deputacyi maiącey roztrząsać dwa wyżey wzmiankowane pytania są OOb: *Jean de Bry*, *Sieyes*, *Oudot*, *Lamarque*, *Budot* i *Engerand*.—W *Dunkierce* zbudowano niedawno małego kapra o 6 armatach z nazwiſkiem *Szatan* i ten iuż kilka okrętow Angielſkich zabrał.

Wiadomości z *Lugdunu* są zawsze zaspokaiaiące G. *Sahuguet*, kommenderuiący 8mą dywizyą aż do przyiazdu G *Pille* pisał, że w *Marsylii*, *Tulonie* &c: wszyſtko ieſt w przyzwoitym porządku, doniesienia więc poprzednicze o popełnionych zaboyſtwach w *Marsylii* nie zgadzały się z prawdą.— Generalnym Sekretarzem w departamencie Inter: zagr: ma bydź bywszy członek konwencyi Ob. *Paganel.*

Trzey Inwalidzi ktorzy do uroczyſtości ufundowania Rzplitey od swych kollegow wybrani zoſtali iako nayszanownieysi, byli naſtępni. Kapitan Szczepan *Baron* ma lat 32 przy oblężeniu *Huningen* wyſtrzał z armaty obydwie mu ręce oderwał. Kapitan Franciszek *Martin* ma lat 24 w bitwie morſkiey pod Admirałem *Villaret-Joyeuse* obydwoch nog poſtradał i Kapitan *Gautier* ktory przy liniach *Weissenburgſkich* oczy utracił i procz tego wyższą szczękę miał potrzaſkaną &c. &c.

Z Bruxelli 28 Września.

Rząd się teraz zatrudnia uprzątnieniem z ulic i wszyſtkich mieysc publicznych, kaplic, ſtatui, obrazow &c. słowem wszyſtkich powierzchownych znakow religii: zaczęto nawet zdeymować dzwony i w krotce same tylko facyaty Kościołow wſkazywać będą exyſtencyą katolicyzmu. Nie ieſt tak łatwą rzeczą nakłonić Xięży do poddnia się prawom Rzpltey przez wykonanie nakazaney przysięgi. Wszyſtkie uſtawy wydane w tey mierze, nie potrafiły ieszcze nakłonić ich do tego, ale też żaden z upornych nie ma wolności dopełniania obowiązkow duchownych.

Warsztaty woyſkowe, ktore od kilku miesięcy były nieczynnemi, są teraz we

wszyftkich naszych departamentach bardzo zatrudnione. Młodzież pierwszey rekwizycyi ieft także przymuszana do przyłączenia się do woyfka. Urlopowani zaczynaią iuż udawać się do swych chorągwi. Dowiaduiemy się także, że w *Douai* wydano rozkaz pomnożenia liczby robotników w ludwisarni. — Słowem wszyftko nam rozpoczęcie blifkie nieprzyiacielfkich czynności wfkazuie.

Z Bruxelii 30 Września.

Duchowni tuteysi przekonali się nakoniec o potrzebie posłuszeńftwa prawom Rzpltey, i na zgromadzeniu swym przed dwoma dniami iednomyślnie się prawie zgodzili, na wykonanie wiadomey przysięgi republikanckiey.

Przygotowania do woyny coraz są znacznieysze. Wiele świeżego woyfka z dawnych departamentow Francyi oczekuiemy i niektore także oddziały z armii pułnocney do woyfka *Sambry* i *Mozy* przyłączą się.

Z Frankfortu 30 Września.

Przeieżdżaiący z *Königstein* zapewniaią, że Francuzi pracuią nad wzmocnieniem tey twierdzy i 12 nowych armat tam przyprowadzili.

Przed kilku dniami officer ieden Cesarfki od Arcy Xięcia *Karola* wysłany zoftał w pewnych zleceniach do Gen: *Lefevre* będącego w głowney kwaterze w *Wetzlar*.

Wydatki wszyftkie na ukończenie fortecy *Ulm*, co w drugim roku od czasu zaczęcia robot ukończy się, wynosić maią 7 millionow Ryń: (28 millionow zł: Pol:)

Gen: *S. Cyr* ma tymczasową kommendę armii *Renu* i *Mozelli*.

Przyiaciele rewolucyi *Cisrenańfkiey* wydaią odezwy na prawym nawet brzegu *Renu* w celu namawiania mieszkańcow począwszy od rzeki *Sieg*, aż do *Frankfortu* nad *Menem*, ażeby Rzplitę *Transrenańfką* formowali.

Stosownie do wiadomości od *Niddy*, woyfka Francuzkie doftały rozkaz zgromadzenia się w 3 dniach do obozu między *Oberusel* i *Homburg* założonego.

Z Moguncyi 30 Września.

Garnizon nasz będący w obozie przy *Schwetzingen* ma tu d. 2 Października powrocić. Składać się będzie potym z 25 tysięcy woyfka. Kwatery w domach tuteyszych obywateli ieszcze w zeszłym tygodniu rozpisano. Opatrzenie fortecy w żywność ma bydź znacznieysze iak dawniey.

W naszych także okolicach okazuią się Francuzcy deputowani i emigranci drugi iuż raz z Francyi uieżdżaiący. W Szwaycaryi, w Xięftwach Badeńfkim, Wirtembergfkim nie pozwalaią im długiego bawienia się. Szczegulnieyszą ieft rzeczą, że się między niemi wielu znayduie, ktorych dawniey za Jakobinow miano. Słychać, że w *Heidelberg*, *Boissy d' Anglas* był widziany.

Z Wetzlar 30 Września.

Wczoray przybył kuryer z *Paryża* do Gen: *Lefevre* z rozkazem rozpoczęcia czynności nieprzyiacielfkich iak tylko wiadomość odbierze, że Cesarz podanego Ultimatum przez *Buonaparte* nie przyiął.

W woyfku Francuzkim znaczne poruszenia spoftrzegać iuż można. Gener: *Lefevre* ma ftanąć z głowną kwaterą w *Friedberg* G. *Grenier* powrocił tu z woyfkiem, ktore zwłoki Gen: *Hoche* odprowadzało. — Część armii Francuzkiey ma bydź ubrana kosztem tego kraiu, gdzie ftoi. Wszyscy krawcy są w rekwizycyą wzięci.

Z Hamburga 5 Października.

Wczoray przybył tu *La Fayette* z swoią familią i z wspolnikami więzienia *Bureau de Pusy* i *Latour Maubourg* w towarzyftwie Maiora Cesarfkiego. Stanęli w domu kupca *Parisch*, w ktorego ręce oddani zoftali, dla przedsięwzięcia dalszey podroży do Ameryki.

№ Nrum 83

DODATEK

DO

GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 17 PAZDZIERNIKA R. 1797. WE WTOREK.

Z Paryża 30 Września.

Z *Rochefort* pisano d. 1. *Vendemiare*: „ Skazane na deportacyą osoby nie bawiąc tu wsiadaią na okręt dziś w południe, za 7 lub 8 godzin daleko iuż z tąd będą, gdyż wiatr iest bardzo pomyślny. — Wiele widziałem portow, lecz nigdzie nie spostrzegłem, ażeby między marynarzami duch republikancki tak był dzielny iak w *Rochefort*. „

List zaś poźnieyszy z tego miasta pisany zawiera. — „ Na deportacyą osądzeni mieli iak się zdaie wielkie zaufanie w swey partyi. Lecz sposob w iakim podrodze od ludu przyięci byli, powinien ich był z tey opinii wyprowadzić. Oboiętność i wzgarda względem nich były iedynemi uczuciami, ktore we wszystkich departamentach w czasie przyiazdu spostrzegać można było. D. 1 *Vendemiare* następuiące osoby wsiadły na korwettę: *la Vaillante*, *Laffond - Ladebat*, *Barthelemy*, *Larue*, *Barbé Marbois*, *Berthelot*, *Lavilleurnois*, *Ramel*, *Rovere*, *Pichegru*, *Aubry*, *Murinais*, *Brottier*, *Troncon-Ducoudray*, *Villot*, *Dossonville*, *Bourdon*.

Letellier z własney woli dzieli los bywszego Dyrektora *Barthelemi*. — Korwetta d. 2 *Vendemiaire* z rana z wiatrem bardzo pomyślnym wyszła pod żagle — słychać że do *Cayenne* popłynęła.

Drugi oddział osob na deportacyą przeznaczonych, między ktoremi wielu redaktorow rożnych dziennikow znayduie się, w tym tygodniu z *Paryża* do *Rochefort* poprowadzono.

„ Wyrok Dyrektoryatu W. 8. *Vendemiaire* 6 R. Rzpltey (29 Września) „

Dyrektoryat stanowi: „ Armia *Renu* i *Mozelli*, *Sambry* i *Mozy*, ktorych kommenda powierzona iest G. *Angereau* są, złączone w iedną pod imieniem *Armia Niemiec*. — Minister woyny exekucyą tego wyroku ma sobie poleconą i w protokule praw wydrukowany będzie. (podpis:) *Reveillere Lepaux* Prez. — *Lagarde* Sekr:

Względem bywszego Dyrektora *Carnot*, następuiącą anegdote niektore pisma zawieraią: „ Będąc aresztowanym u siebie w nocy między 3 i 4 Września prosił o pozwolenie udania się do gabinetu. Wziąwszy niektore papiery i pieniądze wyszedł przez ukryte wschody, przy ktorych zapomniano warte postawić. — Przybywszy na dziedziniec *Luxemburga* spotkał tam karete Dyrektora *Reubell*, powiedział stangretowi, że miał interes nie daleko, żeby go więc tam zawiozł, gdyż się o to z właścicielem powozu umowił. Ten uwierzywszy przyiął go do karety. Warty stoiące przy pierwszych bramach nie rozumieiąc, ażeby się w niey *Carnot* mogł znaydować, przepuściły ią. Tym sposobem uniknąwszy niebezpieczeństwa, zatrzymał karete przy ulicy *Enfer*, z tamtąd się udał do *Vincennes*, a po kilko go-

dzinnym odpoczynku, w dalszą podrúż puścił się.

Między officerami wyższey rangi, ktorych z służby oddalono ieft G. Brygady *Carnot* brat bywszego Dyrektora i G. Dywizyi *Canuel* kommendant *Lugdunu.*

Dziennik ludzi wolnych (des hommes libres) donosi, że sławny *Drouet* był w *Teneryffie* gdy tam Anglicy wylądowali, że należał do pomyślności odniesionych przez Hiszpanow do ktorych się ekwipaż 2 ftatkow Francuzkich przyłączył. — Po oddaleniu się Admirała *Nelson*, *Drouet* powrocił do Europy i wkrotce ma przybydź do *Paryża.*

Stosownie do uchwały ciała prawodawczego i wyroku Dyrektoryatu obchodzony tu będzie naftępuiący Ceremoniał pogrzebowy, na pamiątkę Gen: *Hoche.*

„W śrzod placu marsowego przed ołtarzem oyczyzny wyftawiona będzie piramida, na ktorey imie Gen: *Hoche* i celnieysze iego zwycięztwa wyryte będą. Obwod ołtarza oyczyzny otoczony będzie kolumnami pogrzebowemi, trofeami, napisami ftosownemi i chorągwiami czarną krepą przepasanemi.

W koło piramidy i ołtarza oyczyzny, topole uftawione bydź maią, a między niemi *Kandelabra* czyli ftarożytne kagańce, w ktorych perfumy i kadzidła palić się będą.

Facyata budowli szkoły Rycerfkiey przyozdobiona będzie sztandarami i kolorami narodowemi.

Od poranku 1 dnia dekady *Vendemiaire*, co kwadrans wyftrzał z armaty przez cały dzień powtarzany będzie. O 10 godzinie zrana Miniftrowie ftaną w pałacu Narod: Dyrektoryatu. Adminiftratorowie zaś, Inftytut narodowy i Professorowie szkoł centralnych zgromadzą się w szkole Rycerfkiey.

Ambassadorowie, Posłowie i Agenci zagranicznych Mocarftw zaproszeni, będą się także w szkole Rycerfkiey znaydować.

Oyciec i familia Gen: *Hoche* w poiazdach narodowych od Miniftra W. wyznaczonych, przybędą.

Cały garnizon pod bronią ftanie na placu Marsowym, kommendant iego z całym sztabem uda się do pałacu Dyrektoryatu wyk:, woyfko będące na placu Marsowym otoczy mieysce do pogrzebowego obchodu wyznaczone.

O godzinie 11 Dyrektoryat wyk: w assyftencyi swoiey gwardyi z całym orszakiem uda się do szkoły Rycerfkiey i wiedzie tam przez bramę południową.

Woyfka z bronią spuszczoną marszerować będą. Kotły i bębny okryte czarną krepą, co moment na przemiany ponurym sposobem słyszeć się dadzą. Trąby i inftrumenta muzyki woienney także obwinięte krepą, pogrzebowe tony wydawać będą.

Dyrektoryat wyidzie pieszo z szkoły Rycerfkiey, uda się na plac marsowy, otoczony wszyftkiemi władzami konftytucyinemi, urzędnikami publicznemi, Inftytutem narodowym &c. między dwoma szeregami woyfka, ktore się potym zamkną przy amfiteatrze.

Członki Dyrektoryatu W. Miniftrowie i wszyftkie osoby fkładaiące assyftencyą, trzymać będą w rękach gałązki dębowe lub laurowe. Przed Dyrektoryatem niesiony będzie na podftawie trofeami przyozdobiony obraz Gen: *Hoche* od 4ch rycerzy dyftyngwuiących się dawnością służby. Dyrektoryat z swym orszakiem poydzie ulicą topolową na placu marsowym i zbliży się do ołtarza oyczyzny. Muzyka poprzedzaiąca Dyrektoryat żałobny marsz grać będzie, kompozycyi Ob. *Gossec.* Dyrektoryat wyk: zaymie swe mieysce na

ołtarzu oyczyzny. Wyznaczone będą mieysca dla Miniſtrow narodowych, ciała dyplomatycznego czyli Miniſtrow obcych Mocarſtw i władz konſtytucyinych &c. Mieysce także będzie dla familii Gen: *Hoche*.

Obraz tego Generała złożony będzie przed piramidą na wyſtawionym poſtumencie otoczonym kagańcami ſtarożytnemi i wazonami na trzech nogach.

Chor muzyki narodowey i teatru Rzeplitey śpiewać będzie hymn żałobny.

Prezydent Dyrektoryatu będzie miał mowę.

Orszaki Panien w białe przybranych szaty, przepasane krepą i ſtoiące do koła piramidy, śpiewać będą hymny.

Jeden z członkow Inſtytutu narod: (O. *Daunou*) trzymaiąc w ręku gałęź laurową wſtąpi na podſtawę piramidy i mieć będzie mowę pogrzebową z pochwałą G. *Hoche*.

Chor Panien powtorzy pienia żałobne.

W czasie tego ceremoniału, woyſko dywizyami będzie uszykowane w koło piramidy z bronią na doł obroconą. — Naſtąpi hymn Marsylczykow.

Chor śpiewakow i śpiewaczek z muzyką powtarzać będzie ſtrofę: „Swięta miłości Oyczyzny! &c. Woyſko w paradzie będzie potym marszerowało koło piramidy. Generałowie i offi yerowie szpadami honory woyſkowe okażą.

Dyrektoryat, Miniſtrowie i wszyſtkie osoby w assyſtencyi iego znayduiące się, składać będą koleyno gałązki laurowe przed obrazem Gen: *Hoche* i w tym że samym porządku powrocą do szkoły Rycerskiey. Gdy tym czasem armaty kiedy niekiedy odzywać się będą, — a bębny i inne inſtrumenta muzyki woienney załobnie przygrywać będą.

Dyrektoryat nakoniec w tymże porządku w iakim na pole marsowe przybył, powroci do swego narodowego pałacu.

Z Hagi 3 Października.

Oſtatnie doniesienia z *Paryża* samo tylko doniesienia o woynie zawieraią. Dyrektoryat Francuzki przesłał tu iuż rozkazy, ażeby iedna dywizya armii połnocney ku *Renowi* się udała: niektore iey oddziały marsz iuż rozpoczęły. Woyſko także Francuzkie na naszym żołdzie będące, ma zlecenie być w pogotowiu, to zaś, ktore w Niderlandach ſtoi iuż ieſt w poruszeniu.

Sessya Konwencyi zeszłego czwartku była dosyć burzliwa. Po wielu mowach uſtanowiono kommissyą maiącą roztrząsać, czyli iey officyaliści pokazali się w swych czynnościach ſtronnikami dawnego rządu, i ci oddaleni być maią: toż samo naſtąpi względem officerow.

Adminiſtracya Prowincyi Hollandyi naradzała się na oſtatnich swych sessyach względem środkow do zapłacenia zaległych podatkow.

Stałość, z ktorą Pełnomocnicy Francuzcy w *Lille* żądali od W. Brytanii powrocenia *Przylądka Dobrey Nadziei* dla naszey Rzpltey, żywą wdzięczność w sercach wszyſtkich patryotow wzbudziła. Ta okoliczność dowodzi iaśnie wszyſtkim Batawom, iak bardzo są im pożyteczne związki z Francyą.

Z Strazburga 28 Września.

Cała armia *Renu* i *Mozelli* będzie nosiła żałobę po przeznaczonym na iey kommendę Gen: *Hoche*. Wczoray garnizon tuteyszy ſtanął pod bronią, i śmierć wodza tego uroczyście mu przez Adiutantow oznaymiona zoſtała. Sztandary, chorągwie i armaty czarną powleczono florą i przez 4ry tygodnie żałobna tylko muzyka grać będzie.

Wiadomość o przybyciu tu Gen: *Moreau* nie sprawdziła się. Już on nie powroci do armii, gdyż mu kommendę odięto. — Słychać, że wszystkie iego papiery maią bydź przez iednego z Adiutantow do *Paryża* zawiezione.

Na prawy brzeg *Renu* wiele woyska Francuzkiego przechodzi. — Nowy Wodz *Angereau* pierwszego Października iest przy armii spodziewany.

Tuteysze gazety piszą: że Kanton *Zurich* postanowił wezwać wszystkie inne Kantony do wysłania Posła do Rzpltey Cisalpińskiey dla iey uznania.

W czasie obchodzoney tu uroczystości w dniu fundacyi Rzpltey Francuzkiey, przyznano bywszemu nauczycielowi w *Moguncyi Wedekind* korone obywatelską w nadgrodę wydanego dzieła o konstytucyi Francuzkiey.

Z Ratyzbony 30 Września.

P. *Alopeus* kommissarz Rossyiski w interessie tyczącym się korpusu *Kondeusza* po krotkim tu zabawieniu się wyiechał onegday do głowney kwatery Xiążęcia *Kondeusza*. Tam ma mu oddać summy potrzebne na wydatki marszu tego woyska, ktorego pierwszy oddział d. 5. Października u[...]a się do *Ulm* a z tamtąd *Dunaiem* daley popłynie. Drugi oddział d. 15 wyruszy.

Z Ratyzbony 30 Września.

Zaszłe odmiany rządu w *Akwizgranie*, *Kolonii*, *Bonn*, *Koblenz* wielkie tu wrażenie sprawiły, widać w nich proiekt formalny republikanizowania lewego brzegu *Renu* co się całości Rzeszy Niemieckiey sprzeciwia. Słychać, że Minister Koloński ma zlecenie od swego dworu zanieść w tey mierze prozbę do Cesarza i Seymu.

Z Koblenz 1. Października.

Kwatera głowna Gen: *Goullu* kommendanta korpusu, ktory dawniey blokował *Ehrenbreitstein* będzie przeniesiona tey nocy z *Ems* do *Ahrenberg*, przednie straże daleko będą licznieysze i 10,000 ludzi ma stać w obozie na gurach *Ahrenberg* wytkniętym. — Rozmaite są zdania względem takowych urządzeń, naypowszechnieyszym iest iednak, że są skutkiem odezwy Dyrektoryatu i gotowości w ktorey maią bydź woyska do rozpoczęcia woyny.

Z Kolonii 30 Września.

Wydano tu następuiącą odezwę. —

Magistrat naszego miasta chcąc wszystkie swoie czynności fundować na zasadach demokracyi, oddać cześć godności obywatela &c. postanowił, że wszystkie tytuły zbyteczne, maią być na zawsze skasowane. Podaiący więc prozby iakowe, maią treść ich na wierzchu wyrazić z napisem: „ Petycya obywatela N. N.„ Tytuł dawany tylko będzie takowy: „ Obywatele Prezydencie i Członki Magistratu„ Ukończenie zaś następuiące: „ Zdrowia i uszanowanie„ Memoryały w innym układane sposobie, przyięte nie będą. — Sessye magistratu będą publiczne, i 2 razy na tydzień, od 9 zrana do południa. Obywatelom przez ciekawość przychodzącym przez uszanowanie ku zgromadzeniu swych przełożonych zaleca się, ażeby byli spokoynemi i nie przerywali wolnego naradzania się przez żaden wyraz radości lub nieukontentowania &c. (podpisano) *P. J. Zurhoven* Prezydent. *H. J. Ockenfeld* Sekretarz.

Z Hanau 30 Września.

W *Coblentz* rozrzucono odezwę do mieszkańcow między *Sieg* i *Menem*, zachęcaiąc ich do ustanowienia Rzpltey *Transrenańskiey*. — Gen: *Angereau* ma przenieść głowną kwaterę armii *Sambry* i *Mozy* do *Homburg* 2 mili od naszego miasta i

tam woyſko zgromadzić. — Złożenie zwłokow Gen: *Hoche* w *Coblenz* ieſt tylko tymczasowe, gdyż w tym mieyscu gdzie oſtatnią razą *Ren* przeszedł, kupiono część gruntu iako własność prywatną, i tam ma być pogrzebiony. Serce i polip, na ktory umarł do *Paryża* zawieziono.

Z Frankfortu 3. Października.

Stosownie do liſtow z *Uckerad* część dywizyi Gen: *Grenier* ma d. 6. t. m. ſtanąć obozem w okolicy tego miasta. Przed 3ma dniami wydane do tego rozkazy zoſtały. Nie wiemy iaki może bydź zamiar obozowania. Zdaie się, że Franzuzi chcą bydź w pogotowiu na wszystko co tylko nastąpić może. Kwatera głowna Gener: *Grenier* w *Hachenburg* zostanie.

Z Limburga donoszą, że 78 pułbrygada ſtoiąca przy tym mieście i w okolicach ma się udać ku *Giesen*, gdzie ieſt dla niey oboz wytknięty. Municypalność *Limburga* musiała doſtawić w krotkim czasie 18,000 racyi chleba, 13 wołow, 700 flasz blaszanych żołnierſkich &c.

Magiſtrat nowy Kolońſki wyznaczył kommissyą ſkładaiącą się z 3ch adwokatow, 3ch kupcow i 3ch rzemieśnikow dla ułożonia planu nowey sądowości. Słychać, że w tamtey okolicy nie będzie innych trybunałow, tylko sędziowie pokoiu, od ktorych appellacya iedyna będzie do wspomnioney kommissyi.

Z Heidelberg 4 Października.

Podrożni godni wiary zapewniaią, że Hrabſtwo *Falckenſtein* w ktorym Francuzi bardzo łagodnie rządzili od czasu podpisania przedugodnych warunkow pokoiu w *Leoben*, teraz tegoż losu doświadcza, co reszta zdobytego kraiu i musi płacić kontrybucyą, doſtawiać rekwizycye &c. Słychać że officer kommenderuiący w *Durckheim* doniosł d. 1. t. m. iż ſtosownie do rozkazow odebranych z *Paryża* wszelka komminikacya z prawym brzegiem *Renu* ma bydź zabroniona, a tym samym poczta Cesarſka nie będzie już przyimować liſtow do *Dwoch Moſtow*. — Nie wiemy czyli ten roſkaz ieſt powszechny na całą linią pograniczną, w ktorey woyſka Francuzkie ſtoią, gdyż w takowym razie wypadałoby się obawiać rospoczęcia bliſkiego woyny.

Z Bazylei 26 Września.

Przed 3ma dniami przeieżdżali tędy Xiąże *Aiguillon* i *Karol Lameth*. Będąc tylko tymczasowie od Adminiſtracyi departamentowey, nie zaś od Dyrektoryatu z liſty emigrantow wymazani, musieli Francyą opuścić. — Bywszy Dyrektor *Carnot* do *Lausanne* miał przyiechać. — Słychać, że wielu Posłom Francuzkim za granicą będącym papiery maią bydź zapieczętowane.

Z Madrytu 5 Września.

Flotta Angielſka krążąca ieszcze przy porcie *Cadix* będzie musiała zapewne wkrotce oddalić się, dla nawałności morſkich w teraźnieyszey porze roku przypadaiących.

Trzęsienie ziemi ktore w południowey Ameryce tak wielkie szkody porobiło, na morzu także południowym uczuć się dało. Swiadczą to ułomki rozbitych okrętow i mnoſtwo wielkich zdechłych ryb, na brzegi wyrzuconych.

Z Laibach 22 Września.

Woyſka tu ſtoiące zoſtaią pod kommendą Generała Art: *Terzy* i codziennie są muſtrowane. Gen: *Mack*, ktory z tąd d. 18 t. m. z wielu officerami spiesznie do *Gorycyi* poiechał, dziś tu znowu powrocił. Zapewniaią, że Arcy Xże *Jozef* Palatyn Węgierſki, nadciągnie tu z częścią Węgierſkiego insurrekcyinego woyſka.

Z Florencyi 18 Września.

Rzplita Cisalpińſka pierwszą już zdo-

bycz zbroyną ręką zabrała. Hrabstwo *Vernio* lenność Cesarska leżąca między *Bononią* i W. Xięstwem Toskanii należąca do Hrabiego *Bardi* Toskańczyka, mieszkającego tu zawsze, zaięta przez nią została w takowym sposobie. — Sąsiedztwo Francuzkie i nowe Rzplite formuiące się we Włoszech zapaliły niektorych mieszkańcow pomienionego Hrabstwa i ci zrobili proiekt przyłączenia go do Rzplitey Cisalpińskiey. Adwokat tuteyszy nazwiskiem *Leoni* gorliwy republikanin, udał się do *Mediolanu* pod pozorem interessow prywatnych i tak zręcznie z Gen: *Buonaparte* i Dyrektoryatem Cisalpińskim w tey okoliczności traktował, że nagle i wcale niespodziewanie 400 ludzi z legii cudzoziemcow przymarszerowało do Hrabstwa *Vernio*, zaszczepiło tam drzewo wolności i zabrało ten kray w imieniu Rzeplitey Cisalpińskiey. — Ob. *Leoni* i Agent Dyrektoryatu wydali proklamacyą względem tey zdobyczy i praw ludu. Hrabia *Barbi* widząc się w tym sposobie wyzutym z swey własności, udał się do Ob: *Cacault* Ministra Francuzkiego przy naszym dworze, lecz ten odpowiedział, że się w to mięszać nie może, i że w tey mierze do Rzplitey Cisalpińskiey udać się należy. Wybrał więc iednego adwokata i posłał do Dyrektoryatu do *Mediolanu* z rozkazem w przypadku odmowienia poiechania do Gen: *Buonaparte*; Wątpić iednak potrzeba ażeby co zyskał, zwłaszcza gdy w tym Hrabstwie wiele iest dobr kościelnych i słychać nawet, że iuż iest wcielone do Rzplitey. Przychody iednak nie pochodzące z praw lennych zapewne mu wrocone zostaną.

Od granic Włoskich 28 Września.

Rzplita Liguriow przez zniesienie 22 Klasztorow przychody swe rocznie do 150 tysięcy liwrow pomnożyła. Srebra w tych Klasztorach zabrane do 200,000 liwrow szacować można. Każdy Mnich mieć będzie pensyi 700, a Zakonnice po 1,000 liwrow.

W *Wenecyi* kosztem tamteyszego rządu urządzono szpital dla marynarzow Francuzkich.

Od granic Włoskich 28 Września.

G. *Buonaparte* bawiący zawsze w *Passeriano* był niedawno w *Udine* dla oglądania szpitalow woyskowych. — Słychać, że woyska Francuzkie stoiące przy *Udine* dostały rozkaz zbliżyć się przez *Feltre* ku granicom Karyntyi. W *Ponteba* w wielkiey także liczbie republikanie stoią. — Przybyło do *Udine* 21 statkow naładowanych ammunicyą woienną i wszelkiemi potrzebami do oblężenia. Pieczenie sucharow dla woyska trwa tam ciągle. Linia fortyfikacyi przed *Osopo* zupełnie iest ukończona, mieszkańcy tey twierdzy iako też w *Palmanuova* maią zlecenie w żywność się opatrzyć. — G. *Kellermann* do *Palmanuova* przyiechał.

Garnizon Wenecki składa się tylko co do woyska Francuzkiego z 1,500. ludzi, reszta się do *Treviso* udała.

Z Konstantynopola 9. Września.

P. *Foscari* bywszy Ambassadgr Wenecki wyiechał z tąd z powszechnym żalem powracaiąc do swoiey oyczyzny. — *Zussuf Aghia Effendi* dawniey nasz Ambassador przy dworze Londyńskim wczoray tu z całym swym dworem powrocił.

Uwiadomienie.

Przez ustawę pod dniem 30. Kwietnia roku bieżącego wyszłą, Nayiaśnieyszy Pan Edykt dla Pruss Południowych względem zachować mianych w tey Prowincyi przepisow i Praw dnia 24. Marca 1794. wydany, obiaśnić i w onymże postanowić raczył, w iakich materyach i zdarze-

niach bywsze Polskie konstytucye i Statutowe Prawa w przyszłym czasie ważyć, a w iakich przypadkach przepisy powszechnego Prawa kraiowego odtąd na mieysce tamtych użyte bydź maią. To podaie się ninieyszym oznaymieniem do publiczney wiadomości, ażeby każdy komu o tym wiedzieć należy, o obmowie wspomnioney ustawy, ktora w Regencyach kraiowych i w kommissyach Powiatowych sprawiedliwosci znayduie się i w kraiu iest publicznie ogłoszona, dokładną powziął wiadomość. w Warszawie dnia 12. Września 1797. — Krolewska Południowo Pruska Regencya. de Meyer.

Obwieszczenie.

Podaie się do wiadomości, ażeby wszyscy Possessorowie Warszawscy i Prascy, chociażby gdzie indziey zamieszkali, ktorzyby ani listem Mieyskim, ani inszym pewnym dokumentem dowieść nie mogli, iż Prawo Mieyskie, czy to dawnym sposobem, czyli też na dniu 3go Maia 1791. przyięli; u Magistratu tuteyszego o też Mieyskie Prawo się starali, za ktore każdy według stanu i Possessyi podług ustanowioney taxy po 200. i respective po 150 zł: Pol: w Ekonomii Miasta w przeciągu 4rech Tygodni, a dato publicationis nie zawodnie zapłacić, a zapłaciwszy z odebranym kwitem dla wykonania przysięgi i odebrania listu Mieyskiego za opłatę postanowioną w dniach sessyi, to iest we Wtorki i w Piątki z rana u Magistratu meldować się powinien. W przeciwnym zaś przypadku wszyscy ci ktorzy listu mieyskiego mieć nie będą, i od Kommissarzow Policyi cyrkułowych podani zostaną, sami sobie winni będą. Gdy zaś dla dobrego Porządku, każdy wywieść się powinien, iż Prawo Mieyskie przyiął, po upłynionym terminie 4ro Niedzielnym, każdy do zapłacenia za Mieyskie prawnie, a nawet exekucyą przynaglony zostanie. Prawdziwie ubodzy, ktorzy się przed upłynionym terminem zameldują, z łaski Nayiaśnieyszego Krola JMci Dilacyą; albo też umnieyszenie opłaty za Mieyskie zyskiwać będą. Tradytorowie zaś do mow lubo do przyięcia Mieyskiego przymuszeni nie zostaną wszelako radziemy im, aby dla dobra publicznego, ponieważ z Praw Mieyskich użytkuią, i dla nich obroną bywaią, Listy Mieyskie wykupywali. Dan w Warszawie dnia 27. Septembris 1797. — Prezydent, Dyrektor Radcy i Assessorowie Magistratu.

Steckbrief.

Es hat der wegen Diebstäle nach der Vestung Graudenz verurtheilte Anton Zakrzewski alias Zalewski auf den Transport von hier bis Blonie Gelegenheit gefunden dem ihn anvertrauten Commando zu entweichen. Er kann ohngefähr 30 Jahr alt seyn, ist mittlere. Statur, hat schwarzliches Haar und einen kleinen Haarzop, rundes und blasses Gesichts, welches letztere daher kömt, dass er einige zeit hindurch, in dem hiesigen Pulverthurms - Gefängnisse gesessen. Bey seiner Transportirung hatte er einen dunkelblauen tuchenen Zupan, mit lichtblauen Schnüren besetzt. Spricht blos pohlnisch, welches aber der litthauischen Sprache sehr nahe kömt. Auf dem Kopfe hatte er eine Pol: Mütze, und auf den Füssen ein paar Stiefeln, Uebrigens hatte er nichts auffallendes ausser dass wenn der Mensch nur etwas zu sich kommen sollte, er ziemlich stark, gesund, und rasch aussehen könnte, dabey spricht er fliessend und geschwinde. Warschau d. 12 8bris 1797. — Königl: Süd: Preuss: Inquisitoriat.

List Gończy.

Antoni Zakrzewski nazywaiący się też Zalewski transportowany będąc z tąd do Grudziądza na fortecę podług Dekretu na niego za złodzieystwa osądzony wypadłego znalazł okazyą między Warszawą a Błoniem z pod kommendy iego eskortuiącey do ucieczki. Ma około lat 30 iest wzrostu miernego, ma włos ciemny, a z tyłu krotki Harcap, iest twarzy okrągłey lecz blady, pochodzi to z tego, że przez nie mały czas siedział tu w więzieniu Prochowni. W czasie transportowania iego miał na sobie żupan granatowy z sznurkami niebieskiemi obsadzony. Mowi tylko po Polsku, lecz z Litewska. Na głowie miał czapkę, a na nogach buty; oprocz tego nie miał nic w oczy w padaiącego, to iedno, że ieżeli cożkolwiek wygody użyie, rzezwym zdrowym i silnym wydawać się może, przytym zaś ma płynną i szybką wymowę. — Dan w Warszawie dnia 12. Października 1797. — Krola JMci Pruss Południowych Inkwizytoriat.

Gdy w Jego Krolewskiey Mości Południowo-Pruskiey Regencyi w Poznaniu, proces inkwizycyi kryminalney, przeciwko zbiegłemu Ur: Pawłowi Magnuskiemu, za zrabowanie poczty Toruńskiey wozowey, iako też niebezpieczne obeyście się z osobami na teyże Poczcie znayduiącemi się wytoczonym, i areszt publiczny na maiątku iego zawieszonym został, przeto obwieszczaiąc toż samo ninieyszem pismem publicznie, zaleca się każdemu z osobna, aby znayduiące się w ręku iego pieniądze rzeczy, i papiery tegoż Ur: Magnuskiego, ani iemu samemu, ani też komukolwiek bądź innemu nie wydawał, lecz uczyniwszy natychmiast wierne o tym doniesienie naszey tuteyszey Regencyi, wspomnione pieniądze, rzeczy, lub papiery, iednakowoż nie bez ostrzeżenia sobie mianych do tychże praw do depozytoryum Regencyinego złożył. Każdy zaś ktoby przeciwko ninieyszemu urządzeniu miał sobie postąpić spodziewać się powinien, iż

zapłata, lub wydanie czego, za nieważne poczytane będą, a tenże za utracaiącego miane do tego prawo ogłoszony, i procz tego za obeyście się przeciw swemu obowiązkowi uczynione, osobiście ieszcze do odpowiedzi pociągnionym zostanie. Podług czego zachować się należy. Dan. w Poznaniu. dnia 14 Mca Wrzesnia 1797.

Edictal Citation.

Von seiten der hiesigen Königl: Südpreus: Regierung werden ad instantiam der Testaments Executoren des weyland Königl: Pohl. General Post Commissarii Johann Gottfried Zimmermann welcher in seiner lezwilligen Disposition vom 12 May 1795 die Christina Ludovica Schumann verwitwet gewesene Malsch gebohrne Kühn zur Universal Erbin seines ganzen Nachlasses eingesetzt, sie jedoch verpflichtet hat, den vierten Theil davon seinen unbekanten Anverwanten in sofern solche zu dieser Quarta nach den hiesigen Gesetzen berechtigt sind, zu überantworten, alle und jede unbekannte Anverwandte des Erblassers, die das gedachte Recht zur ausgeworfenen Legitima haben, dergestalt öffentlich vorgeladen dass sie sich in der Zeit von 9 Monathen vom ersten Junii an, gerechnet, und zwar in termino, welcher sub praejudicio ansteheet den 1. Märtz 1798. vormittags um 9 Uhr, vor dem hierzu deputirten Regierungs Assessor Jonas in dem hiesigen Landes Collegien Hause gestellen, ihre Verwandschaft mit dem Erblasser und ihre Gerechtsame als Noth-Erben auf den 4ten Theil nach hiesigen Gesetzen durch gehörige Beweismittel darthun, und hierauf die Ausantwortung des ihnen legirten 4ten Theils der Erbschaft, beym Ausbleiben aber zu gewärtigen; dass auf ihre nachherige Angaben weiter nicht reflectirt, sondern sie damit abgewiesen, von der Theilnahme der Erbschaft zum 4ten Theille praecludirt und derselbe nach Maasgabe des testaments der Johanna Dorothea verehelichten Nahke überlassen werden wird. Uebrigens werden ihnen die Justiz Commissarien Rincke, von Winterfeld, Lutterkorth und Drews zu assistenten vorgeschlagen, an welchen einen von denselben sie sich zu wenden und ihn mit den gehörigen Beweismitteln zu ihrer diesfälligen Legitimation zu versehen haben. Gegeben Warschau den 30. April 1797. Königl: Süd-Preus: Regierung.

Es ist gestern Abend als d. 22. Oct: Ein Blau seidener Geld Beutel worin 30. St: Frdor 2 st: Ducaten und einige silber Müntze befindlich verlohren gegangen. Der redliche Finder welcher selbigen dem Königl: Haupt Lotterie Einnahme Comptoir abliefert, wird eine anschnliche Belohnung erhalten. Warschau den 13. October 1797.

Wczoray wieczorem to iest d. 12. Października zginął błękitno iedwabny worek do pieniędzy, w ktorym 30. Frid-dorow, 2. dukaty i kilka sztuk srebrney monety znaydowało się. Poczciwy znalezca, ktoryby go do Krol: Generalnego Kantoru Loteryi oddał znaczną otrzyma nadgrodę. W. Warszawie d. 13. Października 1797.

Skład osob Kancellaryi bywszego Departamentu zagranicznego, oznaymia Kollegow swoich nieprzytomnych w Warszawie, ażeby do złożoney Tabelli zaległości w Przesw: Kommissyi Likwidacyiney, każdy osobiście, lub przez umocowanego likwidował swoią należytość, przed dniem 17. Nowembra roku bieżącego, gdyż wiadomo że po uchybionym tym terminie Przesw: Kommissya żadnych likwidacyi nie przyimie.

Marcin Marcak, lat srzednich, ale słabowity, rodem z Wsi Gor wysokich y tegoż imienia Parafii w Cyrkule Sandomirskim, wzięty na Kantoniste do Kossynierow w czasie Insurrekcyi Polskiey w roku 1794. gdy to pewna, że on w tey milicyi znaydował się na Pradze, kiedy miasto to woysko Rossyiskie zagarnęło, a takiey iakiey potrzeba żonie iego w domu pozostałey, niemasz pewności, czyby on w owym razie utrzymał się przy życiu? lub nie; Zaczym taż żona na miłość Boga i bliźniego prosi, iż ktoby wiedział o zginieniu tegoż męża swego? lub że żyie? raczył dać znać do Konsystorza Sandomirskiego pod adressem do X. Gratkowskiego Kanonika i Pisarza togeż Konsystorza.

Pewna osoba mieszkaiąca przy ulicy Zieloney pod Nrem 1431. posiadaiąca rożne sekreta oświadcza, iż chce bydź użyteczną za pomierną cene, każdemu żądaiącemu od niey rady względem zdrowia, lub wyiawienia iakowego z niżey wyrażonych szczegułow. Znaydnie się u niey Sposob zagubienia Pluskiew lub ich zwabienie wszystkich w iedno mieysce. — Pomada ktora Płeć Damy delikatną robi. — Proszek do chędożenia zębow. — Sposob dla dzieci ktore się w nocy lękaią, lub konwulsye maią. — Plaster skuteczny na odcisk. — Aby włosy gęsto i predko rosły. — Woda bardzo przednia do umywania rąk. — Sposob aby paznokcie niewrastały w ciało. — Sekret odmienienia sierści konia, lub grzywy, maści nog, ogona. — Sekret robienia świc nocnych z ktorych iedna ciągiem godzin 24 palić się będzie. — Sposob wywabienia wszelkich plam zrożney materyi. — Taż osoba podeymnie się rożne gatunki obicia pięknie reperować. Także i suknie wszelkie stare pogryzione od mulow.

Za Bernardynkami nad wisłą przy Ulicy Biało-Skornicza pod Nrem 2623. iest na zastaw lub na Dzierżawe Łaźnia każdego czasu.